

Силабус курсу

Основи спеціальної педагогіки

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність – 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма – Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта

Дисципліна циклу: нормативна

Рік навчання: I, Семестр: II

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП	Д.пед.н., проф.. Лілія Ребуха
Контактна інформація	liliya_rebukha@ukr.net

Опис дисципліни

Дисципліна «Дитяча та педагогічна психологія» належить до переліку нормативних навчальних дисциплін, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки бакалаврів зі спеціальності «Дошкільна освіта» на першому році навчання. Вона забезпечує загальний та професійний розвиток бакалавра та спрямована на отримання поглиблених знань у сфері дитячої та педагогічної психології. Загальним напрямом цієї дисципліни є підготовка студентів до такого виконання обов'язків педагога, що відповідало б вимогам сучасної педагогіки та психології.

Мета вивчення цієї дисципліни - формування у майбутніх педагогів систематизованих психолого-педагогічних уявлень, теоретичних знань та практичних умінь, які дозволять їм адекватно і ефективно використовувати одержані знання при реалізації діяльності фахівця дошкільної освіти.

Зміст дисципліни: вивчення та розуміння базових понять і категорій науки, системи психологічних знань, закономірностей, механізмів, методологічних підходів щодо вивчення психічних явищ людини, їх виникнення, функціонування та розвиток; поведінки, діяльності, вчинків; психофізіологічних процесів та механізмів, які лежать в основі різних форм психічної активності.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Педагогічна психологія як наука і навчальний предмет	Сформувати наукове уявлення про педагогічну психологію як галузь психології. Знати структуру педагогічної психології; предмет психології навчання; предмет психології виховання; предмет психології викладання.	Тести, питання,
4 / 4	2. Психологія дошкільної освіти	Сформувати знання про стан сучасної дошкільної освіти, принципи, тенденції розвитку. Модель освітнього процесу і педагогічної діяльності на щаблі дошкільної освіти. Знати про загальні проблеми педагогічної психології дошкільної освіти:	Питання, кейси, тести.

4 / 4	3. Основи психології розвитку особистості дошкільника в освітньому середовищі	Сформувати знання щодо психічного розвитку дитини. Знати про виховання і етапи розвитку дитини; вплив виховання на різні етапи розвитку дитини; психічний розвиток на різних вікових етапах; кризи сучасного дитинства; типові ситуації розвитку в дошкільному віці; становлення суб'єктності дошкільника в ситуаціях розвитку; віково-нормативна модель розвитку дошкільників	Питання, кейси
4 / 4	4. Учіння та учбова діяльність як складова педагогічного процесу	сформувати знання про учіння як складова педагогічного процесу. Знати теоретичні і практичні проблеми психології учіння; основні компоненти учіння; вікова динаміка процесу учіння; рівні сформованості навчальної діяльності.	Питання, кейси
2 / 2	5. Загальна характеристика психології навчання та навчальної діяльності. Мотивація навчання	сформувати знання щодо предмета психології навчання; проблеми психології навчання; психологія і педагогіка навчання; типи навчання; розвивальні можливості навчання; мотиви навчання; моделі навчання; психологічні аспекти дидактичних принципів, змісту предмета і методів засвоєння знань, умінь, навичок; теорії навчання	Питання, кейси
4 / 4	6. Психологія навчальної діяльності і навчання у дошкільному віці, готовність до школи	систематизувати знання щодо сутності навчальної діяльності; основне джерело становлення й розвитку пізнавальної активності людини; характеристики теоретичного мислення; структура навчальної діяльності в загально-психологічній теорії діяльності; психологічні передумови формування навчальної діяльності у дошкільному віці; основні рівні розвитку і готовність дошкільника до навчання.	Тести, питання, кейси
2 / 2	7. Психологія виховання. Психологічні основи змісту, форм організації та методів виховання	Ознайомитися та проаналізувати виховання як суспільне явище та соціальна функція; предмет психології виховання; проблеми психології виховання; виховання як процес формування цілісної особистості; закономірності виховного впливу; історичні моделі виховання; виховання та індивідуальний розвиток учнів; процес виховання та чинники неорганізованого соціального впливу; психологічні механізми виховання; методи і прийоми виховного впливу.	Питання, кейси, задачі
2 / 2	8. Психологія виховання і соціалізація в дошкільному віці	Сформувати знання про розумове та фізичне виховання дітей дошкільного віку; психологія морального виховання дітей дошкільного віку; психологія естетичного виховання дітей дошкільного віку; психологія трудового виховання дітей дошкільного віку; виховання волі і характеру у дітей дошкільного віку; виховання дітей з порушеннями психічного розвитку та шляхи подолання проблем; виховання як фактор розвитку самосвідомості.	Тести, питання, кейси
2 / 2	9. Загальна характеристика педагогічної освіти. Психологічна структура педагогічної діяльності	Сформувати знання про загальну характеристику педагогічної освіти; психологічні характеристики, специфіка, структура педагогічної діяльності; процеси освіти й освітні процеси; педагогічні здібності їх структура; педагогічні вміння та навички; професійна спрямованість особистості вчителя; характеристика основних функцій та педагогічних умінь.	Тести, питання

2 / 2	10. Вихователь як суб'єкт педагогічної діяльності	Сформувати знання про особистість педагога як предмет психологічного дослідження та суб'єкт педагогічної діяльності. Знати про професійну готовність науково-педагогічного працівника до педагогічної діяльності; професійно значущі якості особистості вчителя; індивідуальний стиль діяльності вчителя.	Ситуаційні завдання
2 / 2	11. Професійна підготовка і особистісний розвиток педагога	Сформувати знання про професійно значущі особистісні якості педагога; психологічна характеристика особистості вчителя; професійна самосвідомість вчителя; професійна відповідність (придатність) вчителя; особливі професійні і суспільні функції учителя; сукупність професійно необхідних якостей та інших особливостей вчителя; педагогічна (професійна) спрямованість особистості вчителя; професійна (педагогічна) самосвідомість (Я-концепція) вчителя; збереження психічного, фізичного здоров'я вихователя ЗДО, як умова ефективності професійної діяльності; розвиток творчих здібностей педагога.	Презентація практичних матеріалів

Літературні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти. / Під науковим керівництвом доктора психологічних наук, професора, член-кореспондента НАПН України - Піроженко Т. О. 2021. 37с.
2. Білан О.І. Програма розвитку дошкільного віку "Українське дошкілля" / ред. Низковська О.В. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
3. Гармаш, І. Терапія казками Київ : ВГ "Шкільний світ", 2018. 112 с.
4. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.
5. Дуткевич Т. В. Дитяча розвивально-корекційна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.
6. Дуткевич Т. В. Дошкільна психологія: навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 392 с.
7. Іванова В.В. Психологія дитяча: навчально-методичний посібник для самостійної роботи. Мукачево: МДУ, 2019. 104 с.
8. Іванова, В. В. Дитяча психологія у схемах і таблицях : навч. - метод. посібник. Мукачево : МДУ, 2013. 207 с.
9. Колобич О. П. Загальна психологія: навчально-методичний посібник. Львів : Растр-7, 2019. 172 с.
10. Костик Л.Б. Вікова психологія (курс лекцій для студентів зі спеціальності «Дошкільна освіта») : навч. посібник. Чернівці, 2018. 116 с.
11. Олійник М.І., Журат Ю.В., Фесун Г.С. Розвиток та діагностика пізнавальних процесів дошкільника: навчально-методичний посібник. Чернівці: Родовід, 2019. 176с.
12. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: навч. посібник, 2-ге видання, виправлене. Київ : Академвидав, 2015. 400 с.
13. Павелків, Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ : ЦУЛ, 2013. 296 с.
14. Поряд і разом: соціалізуємо старшого дошкільника : навчально-методичний посібник / за заг. ред. Н. Гавриш. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 252 с.
15. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. 418 с.
16. Райчук, Л. Дитячі страхи. Діагностика та корекція. Київ : Редакція загальнопедагогічних газет, 2014. 120 с.
17. Рашковська, І. Самооцінка та ідеальне "Я" підлітка. Теорія і практика / І. Рашковська. - вид. 2-ге, повторне. Київ : Шкільний світ, 2018. 120 с.
18. Савченко, Ю. Дорослим про дошкільнят: психологія статі. Київ : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2012. 120 с.
19. Яценко Т.В. Дитяча психологія з психологією дитячої творчості. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів. Кременчук : ПП «Бітарт», 2020. 42 с. 10.
20. Overview of Child Psychology and Development. There Are Three Major Contexts in Children's Psychology. URL: <https://www.verywellmind.com/what-is-child-psychology-2795067>

21. Daniel J. Siegel (2011). The Whole-Brain Child: Revolutionary Strategies to Nurture Your Child's Developing Mind (Hardcover). 192 p.
22. Jean Piaget (1972). The Psychology of the Child (Paperback). 192 p.
23. Robert S. Siegler, Nancy Eisenberg, Judy S. DeLoache (2005). How Children Develop. 635p.
24. Viviana A Zelizer (1994). Pricing the Priceless Child: The Changing Social Value of Children. 296 p.
25. H. Rudolph Schaffer (1996). Social Development 1st Edition. 464 p.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів заборонено.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Для екзамену:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Письмовий екзамен	Разом
20	20	20	40	100%
Усне опитування під час занять - 5 б. за тему - макс. 30 б. Модульна контрольна робота (теми 1-6) - макс. 70 б.	Усне опитування під час занять (7-11 теми) 5 балів за тему - макс. 25 балів Модульна контрольна робота, тестування - макс. 75 балів	Підготовка КПІЗ - макс. 40 балів Захист КПІЗ - макс. 40 балів Участь у тренінгах - макс. 20 балів	Тестові завдання (15 тестів по 4 балів за тест) - макс. 60 балів Пит. 1 - макс. 20 балів Пит. 2 - макс. 20 балів	

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом